

Рајна ДРАГИЋЕВИЋ
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

О ЧОВЕКУ У ВУКОВОМ *РЈЕЧНИКУ*¹

У овом раду анализира се најфреквентнија лексика у Вуковом *Рјечнику*. Посебна пажња посвећује се именици *човјек* – најфреквентнијој именици у *Рјечнику*. Како се Вук односи према човеку, шта на њему и у њему запажа, анализира се тумачењем следећих конструкција из *Рјечника*: придев + *човјек*, *човјек* + придев, *човјек* из ..., *човјек* + именица у генитиву, *човјек* који ... Већ избором квалификатива уз именицу *човјек*, Вук открива поглед на човека, а затим и на шири контекст човековог живљења.

Кључне речи: Вуков *Рјечник*, најфреквентнија лексика, лингвокултурологија, лексикологија, српски језик.

1. Вуков *Рјечник* и ЈЕЗИЧКА СЛИКА СВЕТА СРПСКОГ НАРОДА. Оцењујући значај Вуковог *Рјечника*, П. Ивић, између осталог, каже и ово: „Да је књижевни језик остао славеносербски, фолклорне умотворине имале би битно друкчију судбину у историји наше литературе. На њих би се свакако гледало као на драго и драгоцено наслеђе, али сасвим по страни од главних развојних токова. Тек тиме што је њихов језик ушао у темељ нашег књижевног језика, могле су и оне ући у темељ наше нове књижевности” (Ивић 1987: 19).

Вуков *Рјечник* значајно је, дакле, утицао на то да фолклорне умотворине уђу у темељ наше нове књижевности. Важно је имати у виду да Вуков *Рјечник* не промовише само фолклорне умотворине, а самим тим и народни језик, пре свега, народну лексику, већ и поглед на свет српског

¹ Овај рад је већ објављен, исп. Рајна Драгићевић: О човеку у Вуковом Српском рјечнику, *Вуковим трагом на Косову и Метохији*, Косовска Митровица: Универзитет у Приштини, Филозофски факултет; Градска библиотека „Вук Караџић” у Косовској Митровци, 2019, 27–37.

народа, као и његов систем вредности. Сам *Рјечник* је део те народне, фолклорне матрице, која у њему живи као и у српским народним пословицама, народним песмама и другим формама народне књижевности.² До сада је ова мисао много пута поновљена у литератури³ и доказана анализом кратких књижевних форми које се наводе у *Рјечнику* као илустрација неких речничких чланака. Овога пута, ту чињеницу доказаћемо статистичком анализом у *Рјечнику* употребљене српске лексике.⁴

2. НАЈФРЕКВЕНТНИЈЕ РЕЧИ У ВУКОВОМ *РЈЕЧНИКУ* ИЗ 1852. ГОДИНЕ. Од раније нам је познато да Вуков *Рјечник* из 1852. године садржи око 47.750 одредница, али, колико нам је познато, никад није статистички обрађена комплетна лексика која се појављује у *Рјечнику*, а која обухвата одреднице, дефиниције, примере. Вуков *Рјечник* из 1852. године садржи укупно 352.705 речи записаних ћирилицом (а 1.640.943 речи, бројева и других ознака укупно). Од тог броја, 80.649 јединица представља различите речи и облике речи који су написани ћирилицом (а 119.102 број је различитих речи и облика написаних било којим писмом).

Целокупном Вуковом *Рјечнику* из 1852. године (српском делу *Рјечника*, наравно), а не само одредницама, приступићемо, дакле, као корпусу. Да би се стекла најопштија слика о корпусу, лексиколога, природно, занимају најфреквентније речи. Полази се од оправдане хипотезе да су најфреквентније речи неког текста заправо кључне речи, којима се исказују најважнији појмови који се обрађују у тексту. Списак најфреквентнијих речи представља мапу кључних мисаоних чворишта текста око којих се он развија и којима је, у ствари, посвећен. У десет најфреквентнијих речи у Вуковом *Рјечнику* спадају углавном непроменљиве речи: 1) *и* (7.044); 2) *на* (3.797); 3) *а* (3.350); 4) *је* (3.252); 5) *да* (2.614); 6) *од* (2.255); 7) *о* (2.252); 8) *не* (1.734); 9) *по* (1.732); 10) *што* (1.477). У променљиве речи спадају само енклитички облик глагола *јесам* и заменица *што*. Висока учесталост непроменљивих речи очекивана је и не заслужује нарочити коментар.⁵ Више пажње изазивају променљиве речи, посебно именице.

² Ту матрицу која се понавља у различитим жанровима, као што су пословице, песме, речник, Љ. Стојановић назива „српским *мишљењем*“: „Од Вука су српски књижевници научили како треба не само правилно граматички *писати*, већ како треба и *мислити* српски“ (Стојановић 1924: 732).

³ „У складу с идејама времена у коме је живео и радио, [Вук је] пословице простога народа, као и његове песме и његове приповетке, његове обичаје и његов језик, осећао и схватао као најсуштаственији израз народнога духа“ (Пантић 1987: 355).

⁴ Статистичке податке о лексиси у Вуковом *Рјечнику* из 1852. године добили смо залагањем проф. др Душка Витаса, на чему му најтоплије захваљујемо.

⁵ Према С. Васић (2004: 28), „првих десет речи у језицима који не користе чланове као и првих 20 најчешћих речи у језицима који користе чланове су у суштини одношајне речи – функтори, који су по својој функцији, гласовној природи и значењу универзалије за индоевропске језике, ако не и за остале светске језике.“ Скупна статистичка анализа

Списак најфреквентнијих именица у Вуковом Рјечнику овако изгледа: 1) *човјек* (406); 2) *вода* (313); 3) *коњ* (284); 4) *дан* (266); 5) *људи* (254); 6) *дим* (219); 7) *планина* (197); 8) *Бог* (192); 9) *кућа* (192); 10) *пјесма* (189).⁶ На листи високофреквентних именица, оних које имају фреквенцију изнад 150, налазе се и ове лексеми: *трав*а (187), *пут* (181), *загонетка* (177), *село* (176), *дијете* (169), *Турци* (169), *дрво* (155), *жена* (154), *страна* (151).⁷

Међу глаголима који имају фреквенцију изнад 150 налазе се следећи: *звати* [облици *зове* (305) и *зову* (308)]; *казати* [облици *кажу* (198) и *каже* (153)], *видети* [облик *види* (289)], *говорити* [облик *говори* (245)].

Ево и листе најфреквентнијих облика личних заменица: *га* (937), *му* (900), *ми* (765), *ти* (614), *он* (392), *оно* (329), *ја* (275), *ме* (258), *их* (247), *ње* (204), *јој* (199), *она* (182), *им* (176), *они* (166), *њему* (154).

Прво важно запажање у вези са језиком Вуковог Рјечника јесте да на листи речи које имају фреквенцију преко 150 нема ниједног придева, из чега се може претпоставити (а у неком наредном истраживању ово би ваљало и испитати) да у Вуковом језику вероватно није било стереотипних спојева придева са најфреквентнијим именицама, што је карактеристично за језик народне књижевности.

3. НАЈФРЕКВЕНТНИЈЕ ИМЕНИЦЕ У РЈЕЧНИКУ, СРПСКИМ НАРОДНИМ ПЈЕСМАМА И СРПСКИМ НАРОДНИМ ПОСЛОВИЦАМА. У вези с најфреквентнијим именицама, пажњу привлачи чињеница да међу њима има истих оних које спадају у најфреквентније у Српским народним пословицама (исп. Шћепановић 2015; Милићевић 2011) и у Српским народним пјесмама (исп. Костић 2004).

лексике у осам значајних романа српских писаца из друге половине XX века показала је да су најфреквентније речи у тим романима скоро исте оне које су и најфреквентније у Вуковом Рјечнику из 1818. године. Ево списка те лексике: *бити*, *и*, *у*, *себе/се*, *да*, *он*, *на*, *тај*, *који*, *ја* (С. Васић 2004: 29). То значи да је списак најфреквентнијих речи у некој мери универзалан и просторно (од језика до језика, широм света) и временски (кроз векове).

⁶ Не треба се у потпуности ослонити на статистичке податке које наводимо, иако су врло поуздани. Ствар је, наиме, у томе што су неке од ових именица високо продуктивне у одређеним падежима, па су се зато нашле тако високо на фреквенцијској листи. Тако се, на пример, податак о фреквенцији именице *коњ* односи на облик *коња*, 192 представља фреквенцију облика *куће*, а 189 се односи на облик *пјесми*. Ипак, ако се броју појављивања ових именица у неком косом падежу придружи и број појављивања у номинативу и у другим косим падежима, однос на фреквенцијској листи именичких лексема био би исти или врло сличан.

⁷ Податак о фреквенцији не односи се увек на именицу у номинативу: *загонети* (189), *стране* (151).

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Српски рјечник	човјек	вода	коњ	дан	људи	дим	планина	Бог	кућа	пјесма
Српске народне пјесме	дјевојка	Турчин	Бог	мајка	коњ	јунак	рука	брат	глава	двор
Српске народне пословице	Бог	човјек	око	пас	глава	кућа	вода	рука	жена	коњ

Из овог списка упадљиво је да се подудара, преплиће и прожима најфреквентнија лексика Вуковог *Рјечника*, српских народних пословица и српских народних песама. Од десет најфреквентнијих именица из *Српског рјечника*, чак пет (што значи половина!) налази се и на списку најфреквентнијих именица у *Српским народним пословицама: човјек, вода, коњ, Бог и кућа*. Две именице – *коњ* и *Бог* – налазе се на листи десет најфреквентнијих у народним песмама и у *Рјечнику*. Те две именице уједно спадају у оне које се налазе на сва три списка најфреквентнијих именичких лексема.

Ова статистичка анализа је важна јер доказује да Вуков *Рјечник* садржи исте проблеме и питања и промовише исте вредности као дела која спадају у народну књижевност, чији су аутори непознати народни ствараоци. Дакле, иста језичка слика света, иста матрица понавља се у жанровски сасвим различитим остварењима – једном лексикографском (у Вуковом *Рјечнику*), једном које садржи поезију (народне песме) и једном које садржи прозу (народне пословице). Ова чињеница показује у коликој је мери Вук репрезентативан представник народног бића и у којој мери он носи у себи народну матрицу и оно што Љ. Стојановић назива *српским мишљењем*, које су српски писци касније учили од Вука, а Вук из народних умотворина.⁸

4. НАЈФРЕКВЕНТНИЈЕ РЕЧИ И СРПСКА НАРОДНА МАТРИЦА. Шта одликује ту матрицу? Из списка најфреквентнијих речи, као кључних речи српског народног живота, издваја се *човек* као централна лексема и базични појам. Свет народног човека обликује се у опозицији и комплементарности у односу на *Бога*. Човек као мушкарац идентификује се и осветљава у односу према жени, па се и *жена* и *девојка/ђевојка* појављују на списку најфреквентнијих речи. Човек из народне традиције успоставља близак однос и са животињама, а међу њима предњаче *коњ* (који се у српској народној традицији високо вреднује) и *пас* (који је еталон за безначајност и лоше особине).⁹

⁸ Не очекујемо да језик речника наликује језику народних песама, али та блискост постаје јаснија ако се имају у виду речи М. Селимовића (1986: 60): „За Вука је у народним песмама најважнија *чистота* и *сладост* нашег језика. Задатак књижевника требало би да буде, каже он, да из народних песама науче народни језик и да 'пјевају њиховијем духом'. Не објашњавајући много у чему је тај дух, не улазећи у оцену естетске вредности народне песме, задржавајући се на периферним питањима и општим тврдњама (народне песме су 'једино и вјечно украшеније литературе'), готово сва Вукова пажња окренута је језику.”

⁹ Пишући о концепту Бога на основу слике која се о њему представља у српским народним пословицама (Драгићевић 2013), запазили смо да се та слика гради на основу опозиција на којима народни стваралац осмишљава пословицу. Слика Бога гради се на опозицијама *Бог – човек* (мноштво опозиција: *горе – доле, јако – слабо, моћ – немоћ, невидљиво – видљиво, Небо – Земља* итд.), *Бог – ђаво* (опозиција: *добро – зло, правда – неправда*) и *Бог – цар*

Народни човек је везан за кућу и породицу. Отуда међу најфреквентнијим речима у ова три важна дела српске културе наилазимо на *кућу*, *мајку*, *брата*. Антропоцентричност се одликује кроз најфреквентније именице којима се исказују делови тела, а то су *глава* и *рука*. Живот под турском влашћу и сталне борбе за ослобођење на високо место у духовном животу, мислима и језику доводе именице *јунак* и *Турчин*. Међу приоритетима, очекивано, наилазимо и на *воду*, као извор живота.

5. *ЧОВЈЕК* КАО НАЈФРЕКВЕНТНИЈА ИМЕНИЦА У ВУКОВОМ *РЈЕЧНИКУ*. Именица *човјек* се у облику номинатива у Вуковом *Рјечнику* појављује 406 пута, а именица *људи* се у номинативу понавља 254 пута. То значи да ова именица, само у номинативу, има учесталост 660. Какав статус има *ЧОВЕК* у Вуковом *Рјечнику*? Како се Вук односи према *ЧОВЕКУ*?

5.1. *ПРИДЕВ + ЧОВЈЕК*. Обратићемо пажњу на именичке синтагме у којима је *човјек* центар синтагме, а придев у конгруентном облику зависни члан. Све ове синтагме имају занемарљиву фреквенцију, па се на основу тог податка не могу доносити релевантни закључци, али, са лексиколошке тачке гледишта, треба обратити пажњу на избор придева којима Вук описује човека у свом *Рјечнику*. Занемарићемо остале придевске речи (тј. придевске заменице и редне бројеве). *Човјек* је код Вука: *чудан, дебео, сулудаст, велик, луд, лијен, гладан, стар, громорадан*,¹⁰ *невјеран, матор, лијен, инокосан, набухао*,¹¹ *мртав, учен, болестан, неваљао, невиђен, јадан, обијељео, обичан, најстарији, opak, отворен, зао, рђав, ћанут*,¹² *добар, превртљив, жив, мали, богат, прави, одређен, темељан, уморан, клав, виђен, бијесан, врли, врстан, зубат, багав*¹³.

Неким придевима човек је позитивно квалификован: *лијен, учен, отворен, добар, богат, темељан, виђен, врли, врстан*. Свим осталим придевима исказују се непожељне особине.¹⁴ Међу малобројним набројаним придевима највише је оних којима се позитивно оцењује статус у друштву, што је, нажалост, често важније од објективних врлина које неко поседује. Придеви којима се човек негативно квалификује означавају и физичке и духовне особине, као и стања. Физичке особине и стања: *дебео, стар,*

(опозиција: *небеска сила – земаљска сила*). На основу чворишта оваквих опозиција било би могуће саставити списак кључних речи српске традиционалне културе.

¹⁰ Придев *громорадан* обрађен је у Речнику САНУ са квалификатором *покр*. Основно значење овако је дефинисано: *крупан и незграпан, гломазан; који заузима много простора, кабаст*. Као секундарно значење забележено је и ово: *врло велики, огроман, горостасан*.

¹¹ Придев *набухао* значи *отечен, надут, подбуо* (Речник САНУ).

¹² Придев *ћанут* (према Речнику МС) значи исто што и *ћакнут*. Једина потврда на коју се овај речник позива јесте управо Вуков *Рјечник*.

¹³ Према Речнику САНУ, *багав* значи исто што и *бангав – који је дебелих стопала или натечених ногу, па тешко иде; који нахрамљује*.

¹⁴ О томе да се човек чешће описује према непожељним него према пожељним особинама исп. Драгићевић 2010: 115–124.

матор, громорадан, набухао, болестан, јадан, обијељео, мали, уморан, килав, зубат, багав. Духовне особине и стања: *чудан, сулудаст, луд, лијен, невјеран, инокосан, мртав, неваљао, opak, зао, рђав, превртљив, бијесан.*

5.2. ЧОВЈЕК + ПРИДЕВ. У мањем броју случајева, Вук је придевске квалификативе употребио иза именице *човјек*. Ево тих примера: *човјек – чунав, неочешљан, сјеновит,¹⁵ тврдоглав, неочењен, вртоглав,¹⁶ путоногаст,¹⁷ лијен, понизак, незграпан, одрпан, пудљив,¹⁸ разрок.* И у овим случајевима човек се углавном одређује по непожељним особинама, што је још једна потврда чињенице да су непожељне особине упадљивије, па и у Вуковом *Рјечнику* боље представљене.

5.3. ЧОВЈЕК ИЗ ... Преглед конкорданци омогућава нам да испитамо и одређене конструкције са именицом *човјек* као централним чланом. Једна од њих је и *човјек из ...*, која нам омогућава да се упознамо са листом топонима који се наводе у *Рјечнику*. Тако наилазимо на следеће конструкције: *човјек из ... Арада, Брда, Тузле, Руме, Бањана, Гусиња, Љуботиња, Пећи, Лијеве Ријеке, Ваковице, Ужица, Сјенице, Тимока, Вараждина, Пожуна, Косова, Смедерева, Видина, Ниша, Мостара, Скопља, Бијелог Поља, Беочина, Чокешине, Бијељине, Бјеловара, Котора, Стига, Удбиње, Бара, Имотскога, Доброте, Гацка, Бечкерека, Лике, Липнице, Зворника, Брзе Паланке, Бирча, Малесије, Глухога Дола, Дибре.* Делови дефиниција, анегдоте и приче о људима из свих ових места широм данашње Србије или из делова Србије (нпр. са Косова), из Црне Горе, Македоније, Босне и Херцеговине, Хрватске, Румуније сведоче о отворености *Рјечника* из 1852. године и за вантршићка искуства, погледе на свет, па и језик.

5.4. ЧОВЈЕК + НЕКОНГРУЕНТНИ АТРИБУТ У ГЕНИТИВУ. Пажњу привлаче атрибути именице *човјек* у виду именичке синтагме у генитиву. Ево који детаљи привлаче пажњу народног посматрача, па зато добијају називе или описе у Вуковом *Рјечнику*: *човјек лијене коби, зла језика, злијех очију, зле руке, добре руке, рутава носа, слабе грађе, старога кова, лијена раста, црне масти, тј. црномањаст, кратка вијека, бијелијех бркова.* Занимљива је усредсређеност на зле људе, јер је *зао човек* сликовито назван *човјеком зла језика, човјеком злијех очију* и *човјеком зле руке*. Овим сликама исказују се различите манифестације једне исте особине.¹⁹ Важност негативне ду-

¹⁵ Придев *сеновит* се у примарном значењу не односи на човека, али када одређује именицу *човек*, као код Вука, означава *зослутан, кобан; зачаран, урокљив* (Речник МС).

¹⁶ Придев *вртоглав*, када се односи на човека, значи **3.а. неуравнотежен, ветрењаст, лакомислен; сулудаст, будаласт, поремећен. 3.б. несташан, вркаст** (Речник САНУ).

¹⁷ У Речнику МС, за значење придева *путоногаст* употребљено у Вуковом *Рјечнику* стоји следећа дефиниција: *фиг. лукав (у добром, позитивном смислу), хитар, веит (о човеку).*

¹⁸ Архаизам и покрајинизам *пудљив* значи *страшљив, плашљив* (Речник МС).

¹⁹ Поредњи богатство деривационих гнезда придева *добар* и *зао* у српском књижевном језику, запазили смо следеће (Драгићевић 2010а: 279): „Као да не постоји потреба да се

ховне стране човека огледа се и у значењу именице *нечовек*. „Негираним обликом не негира се целокупан концепт човека, негира се само његова морална, хумана, људска димензија (човек је и даље човек у физичком смислу)” (Штасни 2013: 27).

5.5. *ЧОВЛЕК* који ... Атрибути у виду односних реченица често се појављују у Вуковим дефиницијама. Који су то људи завредели Вукову пажњу и нашли се у његовом *Рјечнику*? У првој групи налазе се они који имају одређено занимање или су вршиоци неке радње – *човјек који: који зна писати, који је воће пресађивао, који шљиве тресе, који иде по мору, који носи књиге (писма), који држи стоку и само од ње живи, који збија сир у мјешинама или у чабрицама, који ради пољски рад*. У Вуковом *Рјечнику* је обрађено далеко више занимања, али и овај мали узорак указује на чињеницу да су земљорадња и сточарство била главна занимања нашег народа у прошлости.

У другу групу укључићемо односне реченице којима се човек квалификује по некој карактеристичној радњи – *човјек који: који не може да отрпи кад му се што неповољно рекне, који пости понедионик, који радо или ласно продаје своју баштину, који преде и више се меша са женскињем, који не пази шта ради, који радо части, који се и без невоље једнако тужи, који добро ради, који се удворава ради кога, који не говори што мисли, који нити говори чисто српски ни бугарски, који пости и једноуди више него остали људи, који не мари за душу, који спрда, који буче, који бргља, који једе цигерице, а не може меса да купи, који гладни брке, који растеже речи док говори, који је много учио*. Очекивали бисмо да су карактеристичне радње којима се именује човек од већег значаја за његов живот, па нас изненађује народна мотивација за именовање људи који гладе бркове, који бучу или који једу цигерицу. То само значи да се временом мењају особине и радње које привлаче пажњу околине.

У трећој групи су стања и особине човека – *човјек који: који нема ништа, који је ништа, који уђе жени у кућу, којег је вила била устрелила, који нема ни куће, ни имања нити каква посла, који сједи на чијем салашу, који нема вола, из којег у сну изађе дух, који има образ, који се био скоро оженио, који има прђију, који има у кући само једну своју главу, који је слаб од зиме, који је кличав, који је већ готово умро*. Приметно је да на-

помоћу изведеница и сложеница лексикализују предзнаци или симболи плодне године, благостања или среће, али језик обилује речима којима се означава предсказивање лоше године, сиромаштва, несреће. Управо се таквим речима богати деривационо гнездо придева *зао* и, по броју јединица, надмашује деривационо гнездо придева *добар* (нпр. *злоочник, зломисаон, злогонница, злогук, злоуко, злогукалица, злослутан, злослутност, злослутња, злогласник, злогласница, злорепи, злодух*).⁷⁷ Лексика у Вуковом *Рјечнику* указује на исту слику као у савременом српском језику.

родну пажњу привлаче сиромашни људи јер се највећи број синонимних експресивних назива користио за именовање човека који нема ништа.

У четвртој групи су односне реченице којима се исказује нечија крсна слава – *човјек који слави Аранђеловдан, који слави Никољдан, који слави Мратин дан, који слави Јовањдан.*

6. ЗАКЉУЧАК ИСТРАЖИВАЊА. У овом раду представљен је делић статистичке анализе лексике Вуковог *Рјечника* из 1852. године. Српска страна Вуковог *Рјечника* посматра се као јединствени корпус и одређују се најфреквентније речи тога корпуса. Наводе се, затим, и најфреквентније именице, глаголи и облици личних заменица. Затим се пажња усредсређује на десет најфреквентнијих именица у Вуковом *Рјечнику* и запажа се да су то исте оне речи које спадају у најфреквентније именице у *Српским народним пјесмама* и *Српским народним пословицама*. Даје се лингвокултуролошко објашњење ове појаве, а затим се анализира употреба најфреквентније именице у Вуковом *Рјечнику*, а то је *човјек*. Како се Вук односи према човеку, шта на њему и у њему запажа анализира се тумачењем следећих конструкција из *Рјечника*: *придев + човјек, човјек + придев, човјек из ..., човјек + именица у генитиву, човјек који ...* Већ избором квалификатива уз именицу *човјек*, Вук открива поглед на човека, а затим и на шири контекст човековог живљења.

ЛИТЕРАТУРА

- С. Васић/Д. Васић 2004:** С. Васић, Д. Васић, *Фреквенцијски речник савременог српског језика*, Београд: Институт за педагошка истраживања.
- Драгићевић 2010:** Р. Драгићевић, *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
- Драгићевић 2010а:** Р. Драгићевић, *Лексикологија српског језика*, друго издање, Београд: Завод за уџбенике.
- Драгићевић 2013:** Р. Драгићевић, Концепт Бога у *Српским народним пословицама*, у: Ј. Грковић-Мејџор и К. Кончаревић (ур.), *Теоллингвистичка проучавања словенских језика*, 71–87, Београд: Српска академија наука и уметности.
- Костић 2004:** Ђ. Костић, *Квантитативни опис структуре српског језика. Фреквенцијски речник сабраних дела Вука Ст. Караџића*, т. 1–8, *Српске народне пјесме*, Београд: Институт за експерименталну фонетику и патологију говора и Лабораторија за експерименталну психологију Филозофског факултета Универзитета у Београду.
- Милићевић 2011:** С. Милићевић, *Фреквенција именица у српским народним пословицама*, необјављени мастер-рад, одбрањен 30. октобра

2011. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, под менторством проф. др Рајне Драгићевић.

Пантић 1987: М. Пантић, Вук Стефановић Караџић и наше народне пословице, (поговор), у: М. Пантић (прир.), Вук Стефановић Караџић, *Српске народне пословице*, 353–383, Београд: Просвета – Нолит.

Селимовић 1986: М. Селимовић, *За и против Вука*, Београд: БИГЗ.

Стојановић 1924: Љ. Стојановић, *Живот и рад Вука Стефановића Караџића*, Београд: Штампарија Графичког завода „Макарије” А. Д. Београд–Земун.

Штасни 2013: Г. Штасни, *Речи о човеку*, Нови Сад: Филозофски факултет.

Шћепановић 2015: М. Шћепановић, *Вукове Српске народне пословице с регистром кључних речи*, Београд: Јасен.

ИЗВОРИ

Вуков Рјечник 1818: Вук Стефановић Караџић, *Српски рјечник истолкован њемачким и латинским ријечма*, Беч: Штампарија Јерменског манастира.

Вуков Рјечник 1852: Вук Стефановић Караџић, *Српски рјечник истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима*, Беч: Штампарија Јерменскога манастира.

РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика*, 1–6. Нови Сад: Матица српска.

РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, 1–19. Београд: Српска академија наука и уметности.